

NÁRODNÍ SROVNÁVACÍ ZKOUŠKY

ZSV

TEST Z **BŘEZNA 2017**

DATUM KONÁNÍ ZKOUŠKY: 4. BŘEZNA 2017

POČET ŘEŠITELŮ TESTU: 2.606

POČET ÚLOH: 60

PRŮMĚRNÁ VYNECHANOST: 17,5 %

SPRÁVNÉ ODPOVĚDI JSOU OZNAČENY TUČNĚ

MAX. MOŽNÉ SKÓRE: 60,0

MAX. DOSAŽENÉ SKÓRE: 54,7

MIN. MOŽNÉ SKÓRE: -20,0

MIN. DOSAŽENÉ SKÓRE: -5,7

PRŮMĚRNÉ SKÓRE: 25,1

Zopakujte si základní informace ke zkoušce:

- Test obsahuje 60 úloh na jejichž řešení máte 60 minut čistého času.
- Celkový čas můžete využít na práci v libovolném oddíle.
- U každé úlohy je jen jedna správná odpověď.
- Za každou správnou odpověď získáte bod, za špatnou část bodu ztrácíte.
- Nejlepší je řešit nejdříve snadné úlohy a k náročnějším se vrátit.

1. Člověk a společnost

1.

Tato psychologická disciplína se zabývá základními psychickými procesy a jejich zákonitostmi u duševně zdravého člověka. Mezi hlavní témata této disciplíny patří vědomí, senzorické procesy a vnímání, učení a paměť, imaginace, myšlení a jazyk, motivace a emoce. Podílí se zejména na takzvaném základním výzkumu.

Kterou psychologickou disciplínu text nejlépe charakterizuje?

- (A) pedagogickou psychologii
- (B) psychopatologii
- (C) klinickou psychologii
- (D) **obecnou psychologii**

2.

Pro zrakové vnímání spíše platí, že v každé z oblastí zrakové kůry probíhá vlastní omezená analýza, než že by každá oblast reprezentovala informace o všech vlastnostech objektu. Zpracování je distribuované a specializované. Připustíme-li oddělené zpracování, vyvstává otázka, jak se dílčí informace o pohybu, tvaru a barvě kombinují.

Jednou z hlavních funkcí pozornosti je detekce důležitých předmětů a událostí v prostředí. K určení citlivosti pozorovatele vůči cílům v různých úlohách užívají vědci měřítko vypracovaná teorií detekce signálů. Kupříkladu bdělost (vigilance) se vztahuje ke schopnosti jedince dlouhou dobu sledovat pole stimulace, přičemž se signál většinou vyskytuje jen vzácně. Zatímco bdělost je pasivní čekání na událost, vyhledávání je aktivní pátrání po podnětech.

(vzhledem k povaze úlohy není zdroj uveden)

Uvedené ukázky pocházejí z učebnice psychologie jednoho z významných psychologických směrů. O učebnici kterého z následujících psychologických směrů se jedná, vezmeme-li v potaz charakter ukázky a použitou terminologii?

- (A) o učebnici behaviorální psychologie
- (B) o učebnici hlubinné psychologie
- (C) **o učebnici kognitivní psychologie**
- (D) o učebnici transpersonální psychologie

3.

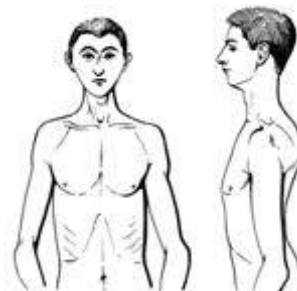
V následujících možnostech jsou uvedeny významné osobnosti z oboru psychologie a psychiatrie společně s pojmem, který je pro jimi prezentované teorie zásadní. Ve které z následujících možností je dvojice uvedena **chybně** (daný myslitel nebývá s uvedeným pojmem spojován)?

- (A) Sigmund Freud – nevědomí
- (B) Abraham Maslow – hierarchie motivů (potřeb)
- (C) **Ivan P. Pavlov – logoterapie**
- (D) William Stern – inteligenční kvocient

4.

Německý psychiatr Ernst Kretschmer je autorem konstituční typologie osobnosti. Pyknický typ má například dle Kretschmerovy typologie sklony ke střídání radosti a smutku, oplývá srdečností a je prakticky založený.

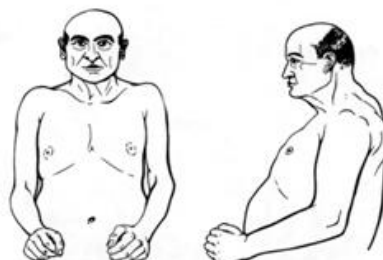
1)

2)

3)

Ve které z následujících možností jsou k jednotlivým obrázkům správně přiřazeny Kretschmerovy temperamentové typy?

- (A) 1 – pyknik; 2 – atletik; 3 – asteik
- (B) 1 – atletik; 2 – astenik; 3 – leptosom
- (C) **1 – astenik; 2 – atletik; 3 – pyknik**
- (D) 1 – atletik; 2 – pyknik; 3 – astenik

1. Člověk a společnost

5.

vlohy – nadání – talent

Ke které z následujících psychologických kategorií se primárně vážou všechny tři výše uvedené psychické jevy?

- (A) k osobnostním rysům
- (B) k temperamentu
- (C) k charakteru
- (D) **ke schopnostem**

6.

1) Jiří je bezstarostný, oblíbený, i když trochu povrchní společník. Dokáže ale být i citlivý.	A) flegmatik
2) Dana je impulzivní, ale aktivní žena, která má ráda změnu. Je optimistická, ale dokáže se i snadno urazit.	B) melancholik
3) František je spolehlivý a rozvážný, ke svému okolí je ale spíše uzavřený a na poradách v práci bývá spíše pasivní.	C) cholerik
4) Jan je rezervovaný a náladový, společnosti se většinou vyhýbá a hluboce prožívá své úspěchy i neúspěchy.	D) sangvinik
5) Markéta je bezstarostná a hovorná. Ráda doprovází svého partnera do společnosti.	

Ve které z následujících možností jsou k jednotlivým osobám (1 až 5) nejvhodněji přiřazeny temperamentové typy (A až D), které dle uvedených informací reprezentují?

- (A) 1A; 2D; 3B; 4D; 5C
- (B) 1C; 2D; 3B; 4A; 5A
- (C) 1D; 2B; 3A; 4C; 5B
- (D) **1D; 2C; 3A; 4B; 5D**

7.

Podle Festingerovy teorie _____ mohou být myšlenky, postoje a přesvědčení vzájemně se shodující, rozporné nebo bez jakéhokoli vztahu. Pokud osoba zastává myšlenky, postoje nebo přesvědčení, které jsou vzájemně v nesouladu, vyvolává to u ní nepříjemný stav aktivace, který motivuje člověka omezit rozpor tím, že některé myšlenky, postoje nebo přesvědčení přidá, odstraní nebo nahradí. Příkladem _____ je rozpor mezi skutečností, že člověk kouří, a poznatky o škodlivosti cigaret. Kuřák se s tímto rozparem může vyrovnat například tak, že si řekne, že kdyby přestal kouřit, přibral by na váze, což by pro jeho zdraví bylo stejně škodlivé jako kouření.

Kterou z následujících možností je zapotřebí doplnit na vynechaná místa v uvedeném textu, aby byl napsán věcně správně?

- (A) **kognitivní disonance**
- (B) sociální facilitace
- (C) altruismu
- (D) konformismu

8.

Která z následujících charakteristik nejlépe vystihuje podstatu objektivistického paradigmatu v sociologii?

- (A) Člověk je aktivní subjekt, který utváří společnost tím, že jednotlivým společenským jevům přisuzuje smysl a význam svým jednáním, jelikož společenské jevy určitým způsobem chápe, různě je interpretuje a teprve na základě této interpretace jedná.
- (B) **Společnost je souhrnem daností, stabilních struktur, kterým se individuum přizpůsobuje a které determinují jeho chování a jednání.**
- (C) Člověk a společnost jsou propojené fenomény, kdy část společnosti (člověk, rodina) je závislá na systému a celku. Z pohledu sociologie je klíčová vnitřní rovnováha a seberegulace systému, protože v normální společnosti jsou všechny součásti společenského systému v rovnováze a plní své poslání. Centrální úlohu ve společnosti pak hrají společně sdílené hodnoty.
- (D) Zákonitosti a příčiny proměny společnosti je třeba odvozovat od empiricky pozorovatelných přírodních zákonitostí, protože společnost je stejně jako jednotlivá individua produktem přírody.

9.

Jak označujeme z hlediska stratifikačního rozvrstvení typ společnosti, v níž jsou rozdíly mezi vyšší a nižší vrstvou minimální?

- (A) společnost kastovního typu
- (B) **nivelizovaná společnost**
- (C) hierarchická společnost
- (D) diferencovaná společnost

1. Člověk a společnost

10.

Lidé, v nichž ještě tkví jiskřička lidského citu! Vzpamatujte se! Slyšte můj křik! Křik šedivého, obyčejného člověka, syna národa, který vlastní i cizí svobodu miloval nade všechno, i nad vlastní život! Vzpamatujte se! Ještě není pozdě!

(Ryszard Siwiec, 7. září 1968)

Výše uvedený text je citací listu na rozloučenou, jež sepsal Ryszard Siwiec, polský účetní a otec pěti dětí. Ten se stal první živou pochodní na protest proti okupaci ČSSR vojsky Varšavské smlouvy. Jeho čin by mohl být ilustrací jednoho z typů sebevraždy, jež definoval Émile Durkheim.

Který typ sebevraždy v pojetí Durkheima připadá v úvahu jako nejpravděpodobnější, vezmeme-li v potaz výše uvedený text?

- (A) altruistická sebevražda
- (B) egoistická sebevražda
- (C) anomická sebevražda
- (D) populistická sebevražda

11.

Výzkum proměny české společnosti patří k nejvýznamnějším výzkumům české společnosti v historii. Během roku 2015 se ho zúčastní 5 000 domácností, tedy přibližně 12 000 lidí. Výzkum se zaměří na zkušenosti a postoje celých domácností a bude probíhat 4 roky.

Cílem výzkumu je zjistit, jak žijí české domácnosti a jak se jejich život mění v čase. Získané poznatky využijí nejen vědci, ale mohou se o ně opřít také zákonodárci a zástupci veřejné správy při svém rozhodování. Podpoří informovanost novinářů a budou k dispozici i široké veřejnosti. Výzkum tak může pomoci zlepšit život v celé České republice.

Výše uvedený text se zabývá takzvaným panelovým šetřením, které je často využívaným nástrojem sociologického výzkumu. Která z následujících možností nejlépe vystihuje, co je jednou z nejvýznamnějších obecných charakteristik této metody šetření?

- (A) Na rozdíl od běžného výzkumu se nezaměřuje na jednotlivce, ale výhradně na socioekonomickou jednotku – domácnost.
- (B) Zaměřuje se pouze na zásadní otázky, např. životní úroveň, hodnotové preference atd.
- (C) Jedná se vždy o kvalitativní výzkum.
- (D) Snaží se zachytit změny v čase, proto se jedná o opakované šetření na stejném souboru osob.

12.

Damián vystudoval Vysokou školu ekonomickou, pracuje v marketingové firmě, nosí hodinky značky Rolex, na dovolenou jezdí do Karibiku, volný čas tráví na golfu a v mluvené řeči používá často slova jako byznys, růst, investice.

Josef má průmyslovku, pracuje v depu dopravního podniku, hodinky má na mobilu, na dovolenou jezdí do Chorvatska, volný čas tráví na fotbale a poměrně často v mluvené řeči používá slovo „vole“, což ale jeho okolí nijak nepohoršuje.

Která z následujících možností nejlépe vystihuje, co primárně srovnávají obě výše uvedené ukázky?

- (A) sociální dynamiku
- (B) sebepotvrzující očekávání
- (C) míru sociální interakce
- (D) statusové symboly

13.

Které z následujících tvrzení o problematice genderu je jednoznačně pravdivé?

- (A) Převaha mužů v technických oborech je dána výhradně geneticky, odlišností mužského mozku oproti ženskému.
- (B) Ve všech kulturách je mužská role spojena s kategoriemi, jako jsou agresivita, sebeprosazení, racionalita, orientace činnosti do veřejného prostoru.
- (C) To, co je maskulinní a feminní, určuje převážně společnost a kultura.
- (D) Feminita je ženám zcela vrozená, proto jsou ve všech kulturách jemnější, citlivější, více pečovatelské a soucitnější než muži.

14.

„Většina mých spolužáků ze třídy i z ostatních ročníků píše své názory na vyučování a školu do uzavřeného internetového fóra. Nadávají na školu a urážejí učitele. Je to mezi nimi běžné a normální. Přestože je můj vztah ke škole neutrální a proti učitelům nemám žádné výtky, dělám to také. Chci mezi spolužáky patřit a být součástí této skupiny.“

Který z následujících sociologických termínů nejlépe vystihuje způsob jednání autora uvedeného textu ve vztahu ke skupině svých spolužáků ze třídy a z ostatních ročníků?

- (A) ritualizované jednání
- (B) konformní jednání
- (C) deviantní jednání
- (D) inovativní jednání

1. Člověk a společnost

15.

Které z následujících tvrzení o imigrantech je možné považovat za etnocentrické?

- (A) Švédská integrační politika je založená na dobrovolném základě. Imigrantům jsou zdarma nabízeny jazykové kurzy a asistence při hledání zaměstnání.
- (B) **Imigranti pocházející ze střední Afriky jsou kulturně a společensky zaostalí a nedokážou se začlenit do evolučně vyspělejší západní společnosti.**
- (C) Podle statistik OECD velkou část uprchlíků přicházejících do Evropy tvoří tzv. ekonomičtí imigranti, kteří nejsou přímo ohroženi válkou. Do Evropy přicházejí za účelem zlepšení své ekonomické situace.
- (D) Přítomnost imigrantů v Evropě může vést k větší otevřenosti a tolerantnosti evropské společnosti a obohatit ji o vlastní kulturní a společenské tradice.

16.

Všechny věci, které existují, existují jen v mysli, to znamená, že jsou čistě pojmové.

Ke kterému z následujících filosofických směrů má výše uvedené tvrzení nejbližší?

- (A) k subjektivnímu idealismu
- (B) k materialismu
- (C) k pozitivistickému idealismu
- (D) ke kritickému racionalismu

17.

Anaxagorás, zčásti ještě příslušející k přírodním filosofům, tento typ filosofie zároveň překonává. Která z následujících možností nejlépe vystihuje čím?

- (A) myšlenkou o výkladu podstaty světa prostřednictvím arché
- (B) vysvětlováním přírodních, především nebeských jevů přirozenými mechanickými příčinami
- (C) **zavedením abstraktního filosofického principu „nús“ (myslícího, všemohoucího, neosobně myšleného ducha)**
- (D) tím, že ztotožňuje člověka s bohy

18.

Proč Bůh dopouští zlo? Tento problém, dalo by se s nadsázkou říci, je starý jako filosofie sama. Z filosofů jej řešil Sókrates, svatý Augustin, David Hume či Gottfried Wilhelm Leibniz. Který filosofický a teologický pojem je primárně spojen s pokusy o řešení tohoto problému?

- (A) **teodicea**
- (B) epoché
- (C) eudaimonia
- (D) ataraxia

Text k úlohám 19 a 20

Všechny imperativy přikazují pak buď hypoteticky, nebo kategoricky. Zatímco v hypotetických imperativích je předvedena praktická nutnost možného jednání jako prostředku k něčemu jinému, co chceme dosáhnout (či co je možné, abychom chtěli dosáhnout), kategorický imperativ by byl pak ten, který předvádí jednání jako jsoucí samo pro sebe, jako objektivně nutné bez vztahu k jinému účelu.

(vzhledem k povaze úlohy není zdroj uveden)

19.

Kterou z následujících formulací **nelze** vzhledem k uvedenému textu a myšlenkovému odkazu autora textu považovat za příklad kategorického imperativu?

- (A) Jednej tak, abys používal lidství ve své osobě vždy zároveň jako účel a nikdy pouze jako prostředek.
- (B) Jednej tak, aby se tvoje subjektivní zásada jednání mohla stát zároveň obecným zákonem.
- (C) **Chceš-li dosáhnout vysokého věku, musíš pečovat o své zdraví.**
- (D) Všechny formulace v možnostech (A) až (C) jsou příkladem kategorického imperativu.

20.

Které z následujících tvrzení o autorovi uvedeného textu je pravdivé?

- (A) Tento francouzský matematik, filosof a fyzik proslul svými kritikami středověké etiky. Jeho myšlenky inspirovaly romantismus i pietismus. Svým dílem ovlivnil takové myslitele, jako byli Søren Kierkegaard či Friedrich Nietzsche. V etice kritizoval zásadu „účel světi prostředky“.
- (B) Tento významný středověký myslitel byl výrazně ovlivněn Aristotelem a dal základy středověkému myšlení a filosofickému pojmosloví. Vedl příkladný křesťanský život. Pocházel z dnešní Itálie.
- (C) **Tento německý filosof pocházel z dnes ruského Kaliningradu. Jeho myšlenky o nepoznatelné věci o sobě ovlivnily celé generace filosofů. Jeho etická koncepce se programově neopírala o zkušenost. Nechal se výrazně ovlivnit Davidem Humem a jeho filosofií.**
- (D) Tento německý filosof a psycholog výrazně přispěl do diskusí o logice a psychologii. Ve svých studiích se zabýval Aristotelovou filosofií. Svým učením o intencionalitě vědomí výrazně ovlivnil Edmunda Husserla a jeho fenomenologii.

2. Stát a právo

21.

1) 1920	A) Národní shromáždění Československé socialistické republiky se usneslo na tomto ústavním zákoně: My, národ český a slovenský, vycházejíce z poznání, že naše novodobé dějiny jsou prodechnuty oboustrannou vůlí žít ve společném státě (...) reprezentováni svými zástupci v České národní radě a ve Slovenské národní radě, jsme se dohodli na vytvoření československé federace.
2) 1948	B) My, lid československý, prohlašujeme, že jsme pevně rozhodnutí vybudovat osvobozený stát jako lidovou demokracii, která nám zajistí pokojnou cestu k socialismu.
3) 1960	C) My, občané České republiky v Čechách, na Moravě a ve Slezsku, v čase obnovy samostatného českého státu, věrní všem dobrým tradicím dávné státnosti zemí Koruny české i státnosti československé, odhodláni budovat, chránit a rozvíjet Českou republiku (...) prostřednictvím svých svobodně zvolených zástupců přijímáme tuto Ústavu České republiky.
4) 1968	D) Národní shromáždění Republiky československé usneslo se na tomto ústavním zákoně: My pracující lid Československa prohlašujeme slavnostně: Společenské zřízení, za které bojovaly celé generace našich dělníků i ostatních pracujících a které měly od vítězství Velké říjnové socialistické revoluce před očima jako vzor, stalo se pod vedením Komunistické strany Československa skutečností i u nás. Socialismus v naší vlasti zvítězil!
5) 1992	E) § 1(1) Lid je jediný zdroj veškeré státní moci v republice Československé. (2) Ústavní listina určuje, kterými orgány svrchovaný lid si dává zákony, uvádí je ve skutek a nalézá právo. Ona také vytyčuje meze, jichž tyto orgány nesmějí překročit, aby se nedotkly ústavně zaručených svobod občanských. § 2 Stát československý jest demokratická republika, jejíž hlavou je volený prezident.

Která z následujících možností správně spojuje roky přijetí československých a českých ústav či ústavních zákonů (1 až 5) s citacemi z nich (A až E)?

- (A) 1B; 2D; 3A; 4C; 5E
- (B) 1A; 2B; 3D; 4E; 5C
- (C) 1C; 2A; 3E; 4B; 5D
- (D) 1E; 2B; 3D; 4A; 5C

22.

Která z podmínek k udělení občanství ČR je uvedena **chybně**?

- (A) Státní občanství České republiky lze udělit žadateli, který prokáže znalost českého jazyka.
- (B) Státní občanství České republiky lze udělit žadateli, který prokáže základní znalost ústavního systému České republiky a základní orientaci v kulturně-společenských, zeměpisných a historických realitách České republiky.
- (C) Žadatel starší 15 let nesmí být pravomocně odsouzen pro nedbalostní trestný čin k nepodmíněnému trestu odnětí svobody nebo pro úmyslný trestný čin.
- (D) **Žadateli o státní občanství České republiky musí být nejméně 18 let nebo se musí jednat o dítě mladší 15 let, které bylo nalezeno na území České republiky a jehož totožnost se nepodařilo zjistit.**

23.

Jaký minimální počet hlasů poslanců a senátorů je zapotřebí k přijetí usnesení o vyhlášení válečného stavu?

- (A) 51 poslanců a 27 senátorů
- (B) **101 poslanců a 41 senátorů**
- (C) 130 poslanců a 48 senátorů
- (D) 160 poslanců a 61 senátorů

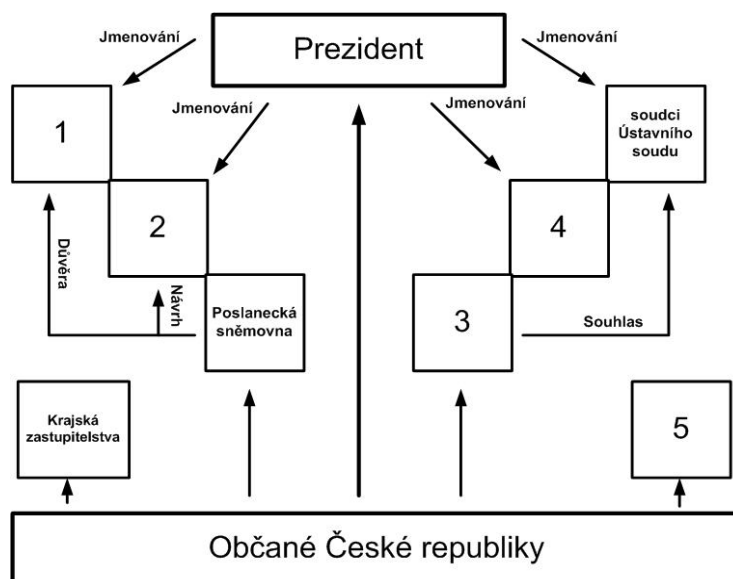
24.

Jaký minimální věk je v ČR ze zákona vyžadován pro vstup do politické strany?

- (A) 15 let
- (B) **18 let**
- (C) 21 let
- (D) 25 let

2. Stát a právo

25.

Na obrázku je znázorněné schéma ústavního systému ČR. Které orgány je zapotřebí doplnit za čísla 1 až 5, aby byl ústavní systém ČR zakreslen správně?

- (A) 1 Prezident NKÚ; 2 člen bankovní rady ČNB; 3 Senát; 4 Vláda; 5 Hejtmán
(B) **1 Vláda; 2 Prezident NKÚ; 3 Senát; 4 člen bankovní rady ČNB; 5 Obecní zastupitelstva**
(C) 1 Prezident NKÚ; 2 Vláda; 3 Parlament; 4 Nejvyšší státní zástupce; 5 Obecní zastupitelstva
(D) 1 Předseda vlády; 2 Vláda; 3 Senát; 4 Nejvyšší státní zástupce; 5 Prezident NKÚ

26.

Která z následujících pravomocí **nepatří** do samostatné působnosti obce?

- (A) rozhodnutí zastupitelstva o přestěhování základní školy
(B) **vydávání občanských průkazů**
(C) rozhodnutí o zřízení obecní policie
(D) založení firmy spravující byty v majetku obce

27.

7. května 1896 byla schválena tzv. Badeniho volební reforma, která zavedla k stávajícím čtyřem volebním kuriím ještě pátou, takzvanou všeobecnou. Občané mužského pohlaví tedy nadále zůstali rozděleni podle majetku v jednotlivých voličských skupinách – kuriích. V páté kurii mohli volit všichni nemajetní muži starší 24 let.

Pomineme-li fakt, že nemohly volit ženy, který ze základních principů demokratického volebního práva byl tímto systémem nadále porušován?

- (A) princip tajnosti
(B) **princip rovnosti**
(C) princip majority
(D) princip subsidiarity

28.

Která z následujících možností popisujících politický systém USA a jeho působení v praxi je pravdivá?

- (A)** Prezident USA je volen v přímé volbě všemi občany Unie na základě dvoukolového většinového systému. Do druhého kola volby postupují vždy dva nejúspěšnější kandidáti.
- (B)** Americký politický systém se vyznačuje oddělením výkonné a zákonodárné moci. Prezident nemůže rozpustit Kongres a vypsat předčasné volby. Kongres nemůže vyvolat hlasování o nedůvěře vládě ani jí na základě žádosti vyslovovat důvěru.
- (C)** Prezidentem sestavená vláda musí do třiceti dnů předstoupit před Sněmovnu reprezentantů Kongresu USA a požádat o vyslovení důvěry. Pokud ji nezíská, náleží druhý pokus o sestavení vlády viceprezidentovi.
- (D)** Kandidáti na prezidenta musejí vždy získat nominaci za Republikánskou nebo Demokratickou stranu. Kandidovat jako nezávislý kandidát bez stranické nominace není Ústavou Spojených států povoleno.

2. Stát a právo

Text k úlohám 29 a 30

Profesor Šrámek již mnoho let vyučuje základy společenských věd na gymnáziu. Když se žáky dospěl k výuce základních ideologií, rozhodl se je do hodiny aktivně zapojit. Profesor na tabuli napsal dva pojmy: socialismus a liberalismus. Pod každý z těchto pojmů následně do čtyř řádků napsal následující kategorie: představitelé a ideové předchůdci, základní principy, pojetí rovnosti a zástupci stran ve stranickém systému České republiky. Poté vyzval žáky, aby takto vzniklou tabulku doplnili. Přibližně po deseti minutách pak profesor nechal žáky usadit se zpět do lavic, přičemž na tabuli bylo možno spatřit následující:

	socialismus	liberalismus
představitelé a ideové předchůdci	Jean Jacques Rousseau; Karl Marx	John Locke, Adam Smith
základní principy	rovnost, solidarita, důraz na pospolitost	svoboda, důraz na jedince
pojetí rovnosti	pojímá rovnost jako rovnost příležitostí	pojímá rovnost jako rovnost výsledků
zástupci stran ve stranickém systému České republiky	Česká strana sociálně demokratická	Občanská demokratická strana, Strana svobodných občanů

Profesor Šrámek si tabuli pečlivě prohlédl a následně k žákům pravil: „Výborně, je vidět, že se o věc zajímáte a že máte dobrý přehled. Přesto s vámi nemohu v některých věcech souhlasit.“

29.

Do kterého řádku dopsali studenti některý z údajů **chybně**?

- (A) pouze do řádku představitelé a ideové předchůdci
- (B) pouze do řádku základní principy
- (C) **pouze do řádku pojetí rovnosti**
- (D) do řádků představitelé a ideové předchůdci a zástupci stran ve stranickém systému České republiky

30.

Poté, kdy společně s žáky profesor opravil nepřesnosti, jež se na tabuli vyskytovaly, zadal žákům další úkol. Úkol spočíval v tom, aby žáci alespoň ke třem myslitelům uvedeným na tabuli přiřadili jedno jejich stěžejní dílo. Výsledek své práce si měli protentokrát zapsat každý sám do svého sešitu. Po dalších dvou minutách určených k vypracování tohoto úkolu nahlédl profesor Šrámek do sešitu několika žáků. Která z následujících možností uvádí žáka, který splnil zadaný úkol bezchybně?

- (A) Karel napsal:
Rousseau: O společenské smlouvě
Marx: Komunistický manifest
Locke: Vladař
- (B) Eliška napsala:
Rousseau: Komunistický manifest
Marx: O společenské smlouvě
Locke: Leviathan
- (C) Zbyněk napsal:
Rousseau: Rozprava o původu a základech nerovnosti mezi lidmi
Marx: Kapitál
Locke: Dvě pojednání o vládě
- (D) Stanislav napsal:
Rousseau: Emil, čili o výchově
Marx: Komunistický manifest
Smith: Chvála bláznivosti

31.

Co v právu chápeme pod pojmem retroaktivita?

- (A) promlčení důsledkem právního jednání
- (B) **zpětná účinnost právního předpisu**
- (C) zneplatnění právního předpisu
- (D) zpětvzetí trestního oznámení

32.

Který z následujících druhů smluv je bezúplatný?

- (A) nájem
- (B) **výprosa**
- (C) pacht
- (D) úvěr

33.

Která z následujících možností správně uvádí všechny druhy trestných činů podle trestního zákoníku?

- (A) přestupky, přečiny, zločiny
- (B) zvláště závažné zločiny, přečiny
- (C) **přečiny, zločiny**
- (D) přestupky, zločiny

2. Stát a právo

34.

Která z následujících možností nejlépe vystihuje základní rozdíl mezi kontinentálním, tedy například českým právem, a právem anglosaským, které se uplatňuje například ve Velké Británii nebo Spojených státech amerických?

- (A) Kontinentální právní systém je založen zásadně na právu psaném, což znamená, že zákonodárce musí vždy přesně vymezit, jaké jednání je povoleno a jaké naopak zakázáno. Neurčité pojmy, jako dobré mravy, obchodní zvyklosti, dobrá víra a další, se tak v kontinentálním právním systému nevyskytují. Angloamerický právní systém je naproti tomu založen takřka výlučně na výše uvedených neurčitých pojmech. Jasně formulované písemné normy jsou tak v tomto systému výjimkou a uplatňují se jen na nejvyšší úrovni, například v podobě Ústavy Velké Británie.
- (B) Kontinentální právní systém je založen především na tvorbě zákonů prostřednictvím příslušného zákonodárského sboru. Ačkoli i v tomto systému mají soudní rozhodnutí nesporný význam, ve srovnání s angloamerickým právním systémem je jejich význam podstatně menší. Je to tak právě angloamerický právní systém, který se vyznačuje zásadní rolí precedentů, které v obecně rovině zavazují soudy, aby při stejných skutkových okolnostech rozhodovaly vždy stejně.
- (C) Oba právní systémy jsou jakožto vyspělé západní právní okruhy spojeny výlučně s právem psaným, neboť jakýkoli jiný přístup je spojen s vysokou právní nejistotou, která je typická především pro rozvojové země. Typickou je pro oba systémy psaná ústava, běžné zákony a podzákoné normy. Neurčité právní pojmy, jako dobré mravy nebo obchodní zvyklosti, jsou v podstatě vyloučeny. Na druhé straně platí, že oba systémy se zásadně liší v oblasti trestního práva, neboť zatímco v angloamerickém systému rozhoduje o vině a především trestu vždy porota a soudce pouze dohlíží na řádný průběh řízení, v kontinentálním právním systému je to právě soudce, a to vždy zásadně jeden, který o vině a trestu rozhoduje.
- (D) Ani jedna z výše uvedených možností není správná, neboť angloamerický a kontinentální právní systém jsou pouze dvě podskupiny v podstatě totožného euroatlantického právního systému, který se vyznačuje zejména důrazem na nepsanou formu práva a precedenční rozhodnutí soudů při jeho tvorbě.

35.

Mojmír Vrba byl jako předseda vlády České republiky v posledních měsících pod zdrcujícím tlakem kritiky ze strany opozice i médií. V důsledku toho opoziční poslanci vyvolali ve sněmovně řádným způsobem hlasování o vyslovení nedůvěry vládě. Když nadešel den hlasování, atmosféra byla doslova elektrizující. Zákulisní vyjednávání probíhala až do ranních hodin. Pro vyslovení nedůvěry vládě hlasovalo 100 poslanců, proti bylo 99, jeden poslanec se hlasování zdržel.

Která z následujících možností správně uvádí, co výsledek hlasování pro Mojmíra Vrba a celou jeho vládu znamenal?

- (A) **Mojmír Vrba i celá jeho vláda ustáli hlasování o nedůvěře, neboť pro vyslovení nedůvěry vládě je třeba nadpoloviční většiny všech poslanců.**
- (B) Vláda Mojmíra Vrby je prozatím zachráněna, neboť pro vyslovení nedůvěry je nutná třípětinová většina všech hlasů zákonodárců alespoň v jedné komoře parlamentu. Nyní proběhne hlasování v senátu, kde bude pro vyslovení nedůvěry třeba rovněž třípětinová většina hlasů všech senátorů. Pokud se taková většina najde, vláda Mojmíra Vrby končí.
- (C) Vládě Mojmíra Vrby byla tímto hlasováním vyslovena nedůvěra, neboť pro takový návrh hlasovalo 100 poslanců, což je právě minimální potřebný počet pro vyslovení nedůvěry vládě. Vláda bude nucena podat demisi a mezitím dojde k pověření nového předsedy vlády, aby vyjednával o složení nové koalice.
- (D) Vládě Mojmíra Vrby byla vyslovena nedůvěra, neboť pro takový návrh hlasovala nadpoloviční většina přítomných poslanců.

36.

Petr je zkušený pěstitel meruněk. Jeden z jeho stromů přesahuje větvemi na pozemek Františka, který na své zahradě udržuje precizně zarovnaný anglický trávník.

Občanský zákoník v ustanovení § 1016 odst. 1 stanoví: *Plody spadlé ze stromů a keřů na sousední pozemek náleží vlastníkově sousedního pozemku. To neplatí, je-li sousední pozemek veřejným statkem.*

Které z následujících tvrzení je pravdivé?

- (A) František má právo otrhat zralé meruňky, které jsou v jeho části zahrady.
- (B) Na podzim je Petr povinen postarat se o to, aby listí z ovocných stromů neznečišťovalo pozemek Františka. Petr je povinen listí na žádost Františka uklidit.
- (C) Petr prakticky nemůže očesat meruňky, které jsou na větvích přesahujících na Františkovu pozemek, protože František není povinen nechat ho vstoupit na svůj pozemek, ledaže Petr zaplatí přiměřenou úhradu.
- (D) **František se stává vlastníkem plodů, které dopadnou na jeho pozemek. S plody může dále libovolně nakládat, např. je prodat.**

2. Stát a právo

37.

Johan je začínající nakladatel, a protože nedisponuje velkými prostředky, rád by vydal knihu, u které nebude muset platit za autorská práva.

Na stole má připraveny tyto výtisky:

Broučci, autor Jan Karafiát (1846–1929), kniha poprvé vydána 1876

Dášenska čili život štěněte, autoři Karel Čapek (1890–1938) a Josef Čapek (1887–1945), kniha poprvé vydána 1933

Kocour Mikeš, autor Josef Lada (1887–1957), kniha poprvé vydána 1934

Ferda Mravenec, autor Ondřej Sekora (1899–1967), kniha poprvé vydána 1936

Pohádky z mechu a kapradí, autor Václav Čtvrtek (1911–1976), kniha poprvé vydána 1970

Které z uvedených knih bude moci Johan vydat, aniž by musel dědicům hradit poplatky za užití autorských práv?

- (A) pouze knihy Broučci a Dášenska čili život štěněte
- (B) pouze knihy Broučci, Dášenska čili život štěněte a Kocour Mikeš
- (C) pouze knihy Broučci, Dášenska čili život štěněte, Kocour Mikeš a Ferda Mravenec
- (D) Johan může vydat všechny uvedené knihy, aniž by mu vznikala povinnost hradit autorské poplatky.

38.

Které z následujících tvrzení o postavení obviněného v trestním řízení je **nepravdivé**?

- (A) Obviněný může odmítnout vypovídat.
- (B) Obviněný může vypovídat lživě.
- (C) Obviněný musí prokazovat svoji nevinu.
- (D) Obviněný může být vzat do vazby předtím, než bude souzen.

39.

V Tachově 1. 3. 2016

Petr Nebeský, narozen 24. 12. 1970, bytem Dlouhá 1, Tachov, dále jen jako „Zaměstnanec“

a

společnost Šrouby a matice, s. r. o., IČO: 123 45 678, se sídlem Tichá 2, Tachov, zastoupená Mgr. Martinem Bohatým, dále jen jako „Zaměstnavatel“

uzavírají výše uvedeného dne, měsíce a roku tuto PRACOVNÍ SMLOUVU

- 1) Zaměstnanec bude pro Zaměstnavatele vykonávat práci na pozici mazače šroubků.
- 2) Místem výkonu práce bude sídlo Zaměstnavatele.
- 3) Pracovní poměr se sjednává na dobu určitou v délce trvání jednoho roku.
- 4) Zaměstnanci náleží za vykonanou práci mzda ve výši 20 000 Kč měsíčně hrubého.

Podpis Zaměstnanec Podpis Zaměstnavatel

Která z povinných náležitostí pracovní smlouvy ve výše uvedené pracovní smlouvě **chybí**?

- (A) délka zkušební doby
- (B) délka pracovní doby
- (C) den nástupu do práce
- (D) způsob čerpání dovolené

40.

(anekdota použita se svolením jejího autora Lubomíra Lichého)

Která z následujících možností nejlépe charakterizuje význam pojmu palmáře?

- (A) odměna advokáta
- (B) soudcovský plat
- (C) soudní poplatek
- (D) právo odvolání

3. Hospodářství a svět

41.

Evropská unie se postupně rozšiřuje až na současných 28 zemí. Vstup do Evropské unie je v nové zemi obvykle oslavován jako významná událost. Účast cizích hostů na oslavách je však komplikována tím, že do Evropské unie obvykle vstupuje několik zemí najednou. Ve kterém státě se oslav přistoupení mohli zúčastnit zahraniční státníci bez obav, že urazí jinou zemi, která také do Evropské unie vstupuje, protože v daném roce se novým členem stala pouze jedna země?

- (A) ve Velké Británii
- (B) v Rakousku
- (C) v Bulharsku
- (D) v Chorvatsku

42.

Mimořádnost dnešní historické chvíle bude řečníky u nás i v zahraničí motivovat k vznešeným projevům o Evropě, o evropanství, o evropské civilizaci a kultuře a o hodnotách, které se po staletí na tomto kontinentu – určitě poněkud jinak než v jiných částech světa – prosazují. Bude řečníky motivovat k poezii. Chtěl bych před tím varovat. My dnes nevstupujeme do Evropy, protože v té už dávno jsme a byli jsme v ní vždycky, i v dobách naší největší poroby. Dnes vstupujeme do Evropské unie, a náš úkol je proto daleko prozaičtější: umět se orientovat a pohybovat v bruselských strukturách a v jimi utvářeném složitém nadnárodním celku, který s poezií nemá nic společného.

Autorem výše uvedených slov je Václav Klaus. Projev, z něhož citace pochází, pronesl při příležitosti vstupu České republiky do EU. Citovaná pasáž do určité míry odráží názorový postoj Václava Klause k EU. Která z následujících možností tento, nejen Klausův, postoj nejlépe označuje?

- (A) eurodeviace
- (B) euroskepticismus
- (C) euroskleróza
- (D) nacionální europeismus

43.

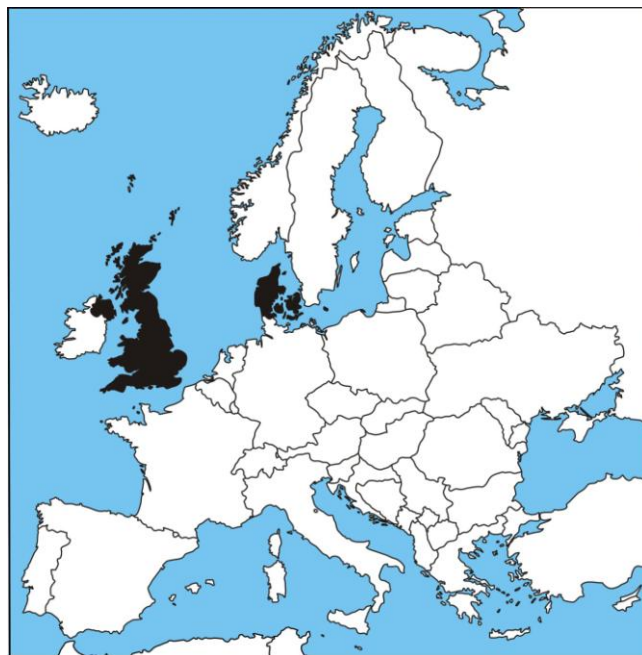
Každý stát přistupující k Evropské unii musí splnit následující podmínky, které můžeme zjednodušeně charakterizovat takto:

- 1) stabilní demokratické poměry, právní stát, respektování lidských práv a zaručení ochrany menšin;
- 2) fungující tržní hospodářství a schopnost vyrovnat se s konkurencí na vnitřním trhu Evropské unie;
- 3) schopnost dostát závazkům vyplývajícím z členství, včetně přistoupení k hospodářské a měnové unii.

Která z následujících možností označuje správný souhrnný název uvedených podmínek pro přistoupení nových členských zemí k Evropské unii?

- (A) Agenda 2000
- (B) Pakt stability a růstu
- (C) Kodaňská kritéria
- (D) Lisabonská strategie

44.

Která z následujících charakteristik je společná pro země označené na uvedené mapě černou barvou?

- (A) Jde o členské státy EU s trvalou výjimkou pro zavedení eura.
- (B) Jde o členské státy EU, které požádaly o vystoupení z EU.
- (C) Jde o členské státy EU, které trvale odmítli vstup do schengenského prostoru.
- (D) Jde o členské státy EU, které nejsou členy Rady Evropy.

3. Hospodářství a svět

45.

Který z následujících orgánů se schází nejméně dvakrát za půl roku obvykle v Bruselu na zasedáních vrcholných politických představitelů označovaných také jako summity EU?

- (A) Evropská rada
- (B) Výbor regionů
- (C) Euroskupina
- (D) Evropský parlament

46.

Kterými z následujících úředních jazyků Evropské unie mohou během zasedání hovořit poslanci Evropského parlamentu?

- (A) pouze anglicky a francouzsky
- (B) pouze francouzsky a německy
- (C) pouze čtyřmi úředními jazyky – anglicky, francouzsky, německy, italsky
- (D) kterýmkoli z celkem 24 úředních jazyků Evropské unie

47.

28. července 1914, měsíc po atentátu na Františka Ferdinanda d'Este, vypukla první světová válka. Které z následujících zemí byla uvedeného dne válka vyhlášena jako první?

- (A) Srbsku
- (B) Itálii
- (C) Rakousku-Uhersku
- (D) Bosně a Hercegovině

48.

K řešení problémů Ruska a k posouzení otázky německých válečných reparací byla do Janova v roce 1922 svolána mezinárodní hospodářská konference. Na konferenci nedošlo ke konečné dohodě především vlivem neústupnosti Francie. Která z následujících událostí, k níž došlo ještě v průběhu konference, byla z pohledu některých západních mocností nepříjemným vedlejším výsledkem janovské konference?

- (A) sblížení sovětské a německé delegace a následný podpis smlouvy o likvidaci válečných náhrad a obnovení diplomatických styků v nedalekém Rapallu
- (B) založení Komunistické internacionály, které destabilizovalo situaci ve střední Evropě
- (C) založení Sovětského svazu a okamžité uchopení moci autoritářským Josifem Vissarionovičem Stalinem
- (D) povolání Benita Mussoliniho do vlády a nástup fašismu v Itálii

49.

Tato známá fotografie byla pořízena ve vojenském táboře Cholmondeley, kde pobývali ve stanovém táboře českoslovenští vojáci po svém přesunu z poražené Francie. Bezprostřednost okamžiku, kdy fotografie vznikla, dokresluje i pozadí snímku „ozvláštněné“ schnoucím prádlem na šňůře. Snímek pořízený tedy již na území Velké Británie ale odkazuje o několik málo měsíců či spíše jen týdnů zpět – k příběhu československých letců, zapojených do leteckých bojů nad územím Francie, v nichž se oba portrétovaní muži – Alois Vašátko a František Peřina – mimořádně vyznamenali.

(Zdroj: <http://www.vhu.cz>; upraveno)

Kdy byla fotografie vzhledem k uvedeným okolnostem pořízena?

- (A) v říjnu 1939
- (B) v srpnu 1940
- (C) v dubnu 1941
- (D) v květnu 1942

50.

Která z následujících informací o korejské válce z let 1950 až 1953 je pravdivá?

- (A) V čele vlády Korejské lidovědemokratické republiky stál Ho Či Min.
- (B) Velitelem vojsk OSN v Koreji se stal americký generál George C. Marshall.
- (C) Do války otevřeně zasáhly i pravidelné jednotky sovětské armády (přibližně v počtu 300 000 mužů).
- (D) Nejpočetnější zastoupení v rámci jednotek OSN měly jednotky USA.

3. Hospodářství a svět

51.

Na dílny, třídy, haly, kanceláře
na pokojíčky, na sály
dvě nekonečně drahé lidské tváře
se všude u nás v Čechách dívaly.
Na každé naší schůzi byli s námi.
Na každém našem průvodu.
Za nimi šli jsme spolu v máji pod vlajkami
a sklízeli na polích úrodu.

(...)

Oba dva odešli tak rázem!
Žít tisíc let nepoznám větší žal,
než když jsem k černé stužce na obrazech
ještě tu druhou stužku připínal.

Které z následujících dvojic osobností je věnována výše citovaná pasáž z dobové agitační básně?

- (A) Karlu Kramářovi a Tomáši G. Masarykovi
- (B) Janu Masarykovi a Eduardu Benešovi
- (C) Josifu V. Stalinovi a Klementu Gottwaldovi
- (D) Antonínu Zápotockému a Klementu Gottwaldovi

52.

„Je mi zatěžko, abych bez přípravy a ihned po takovém těžkém duševním stavu vyjádřil své mínění ohledně toho, co je nutné učinit k řešení reálné situace, která se vytvořila. Já, soudruzi Brežněve, Kosygine, Podgornyj a Voronove, neznám situaci doma. V první den příchodu Sovětské armády jsme já a ostatní soudruzi byli izolováni a ocitli se zde, aniž bychom se něco dozvěděli. Nemohu tedy vědět, jak se tento akt odrazil ve smýšlení českého a slovenského národa, jak se odrazil ve vnitrostranickém životě a v mezinárodním měřítku. Je to velmi důležité pro to, aby byla přijata správná opatření pro řešení této složité situace. Mohu pouze předpokládat, k čemu mohlo dojít. V prvním okamžiku byli členové předsednictva u mne v sekretariátu na ÚV strany postaveni pod dohled sovětských orgánů.“

Která z následujících osobností je autorem výše uvedených slov?

- (A) Alexander Dubček
- (B) Rudolf Slánský
- (C) Gustáv Husák
- (D) Vasil Biľak

53.

Výše uvedená fotografie souvisí s hnutím za občanskou svobodu a zrovnoprávnění.

Ze kterého státu a které doby pochází?

- (A) Velká Británie, 1934
- (B) Jihoafrická republika, 1947
- (C) USA, 1968
- (D) Kongo, 1979

54.

Toto území, které Izrael obsadil v průběhu šestidenní války, je od roku 1967 zdrojem napětí a svárů mezi Izraelem a Sýrií především díky své strategické poloze. O které z následujících území se jedná?

- (A) o pásmo Gazy
- (B) o západní břeh Jordánu
- (C) o Sinajský poloostrov
- (D) o Golanské výšiny

55.

Každý jednotlivec se snaží použít svůj kapitál tak, aby jeho produkt měl co největší hodnotu. Obvykle nezamýšlí prosadit veřejný zájem, a ani neví, do jaké míry ho prosazuje. Sleduje pouze své vlastní zabezpečení, pouze svůj vlastní prospěch. (...) Sledováním svého vlastního zájmu často prosazuje zájem společnosti účinněji, než když ho opravdu zamýšlí prosadit.

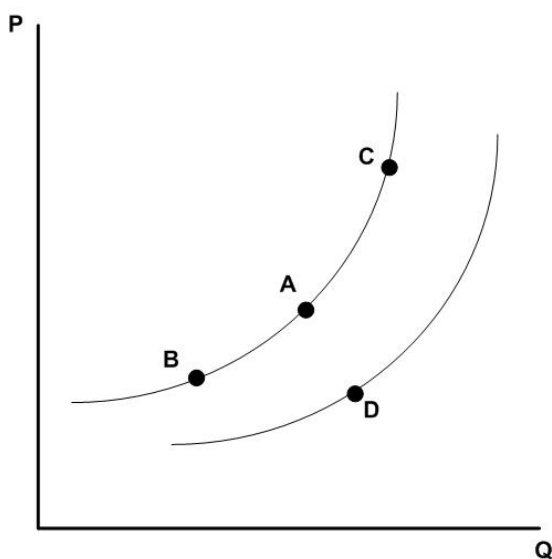
(s ohledem na povahu úlohy není zdroj uveden, upraveno)

Která z následujících možností správně uvádí autora a dílo, ze kterého pochází uvedený text?

- (A) Adam Smith – Pojednání o podstatě a původu bohatství národů
- (B) John Maynard Keynes – Obecná teorie zaměstnanosti, úroku a peněz
- (C) Václav Klaus – Česká cesta
- (D) Karl Marx – Kapitál

3. Hospodářství a svět

56.

Výše uvedený graf zachycuje křivku nabídky elektronických čteček knih. Q značí nabízené množství a P značí cenu jedné elektronické čtečky. Bod A je bodem výchozím.

Které z následujících tvrzení vycházející z obrázku nejlépe odpovídá posunu bodu A v případě, že za jinak stejných podmínek výrazně stoupne cena elektronické čtečky knih?

- (A) Pokud se změní pouze tento faktor, tak se bod A za žádných okolností nikam neposune, protože k jeho posunu je potřeba více faktorů.
- (B) Pokud stoupne cena čtečky, tak se bod A přesune do bodu B po nabídkové křivce.
- (C) Pokud stoupne cena čtečky, tak se bod A přesune do bodu C po nabídkové křivce.
- (D) Pokud stoupne cena čtečky, tak se celá nabídková křivka posune a s ní i bod A do bodu D.

57.

Jedním z druhů živnostenského podnikání je i vázaná živnost. Která z následujících možností nejlépe charakterizuje tento typ podnikání?

- (A) K provozování takové živnosti nejste vázáni žádným omezením a je třeba ji jen ohlásit živnostenskému úřadu.
- (B) Podnikání v režimu vázané živnosti je podmíněno udělením koncese.
- (C) Jde o speciální druh podnikání, který nepodléhá jen režimu živnostenského oprávnění, ale podnikatel musí současně provozovat i specializovanou obchodní společnost ve stejném oboru, na jejíž činnost je živnost vázána. Jde například o projektování a provádění staveb nebo montáže, opravy a revize plynových, elektrických a měřicích zařízení.
- (D) K provozování takové živnosti je potřeba především odborné způsobilosti potvrzené odbornou zkouškou či souhlasem odborné instituce. Jde například o provozování autoškoly nebo vedení účetnictví.

58.

Časopis The Economist sestavuje od roku 1986 tzv. Big Mac index, který netradiční formou analyzuje směnné kurzy jednotlivých zemí. Vychází přitom z předpokladu, že mezinárodně známý hamburger se vyrábí na celém světě stejným postupem, a měl by tedy stát v přepočtu všude stejně jako v USA, což se pochopitelně neděje. Na základě toho The Economist zjednodušeně vyvozuje, zda je místní měna vůči americkému dolaru nadhodnocena nebo podhodnocena.

Z jaké ekonomické teorie tato úvaha vychází?

- (A) z teorie magického čtyřúhelníku
- (B) z teorie parity kupní síly měny
- (C) ze hry na kuře – jednoho ze základních modelů teorie her
- (D) z teorie franchisingu

59.

Která z následujících daní patří mezi daně nepřímé?

- (A) spotřební daň
- (B) daň z příjmů
- (C) daň z nemovitých věcí
- (D) daň dědická

60.

Termín *rozvojové země* začal být v minulosti chápán jako hanlivý a byl nahrazen pojmem *rozvíjející se země*. Některé státy, které se rozvíjely rychleji než ostatní, byly v minulosti označeny jako *nově industrializované země* (někdy též označované jako východoasijské tygři). Dnes už řada těchto států není mezi rozvíjející se země řazena. První generace těchto států se zrodila již v 60. letech 20. století v jihovýchodní Asii.

Která z následujících možností správně uvádí, co **nebylo** pro tyto tzv. nově industrializované země v době jejich rychlého rozvoje charakteristické?

- (A) ztráta hospodářského významu zemědělství
- (B) orientace na import
- (C) snaha o využívání moderních technologií
- (D) příliv zahraničních kapitálových investic